

KONSUMPCJA Z O.O.

Zagadnienie dla grupy 1

Przeczytajcie tekst w załączniku, a następnie zastanówcie się nad zamieszczonymi poniżej pytaniami. Skupcie się na zagadnieniu przyporządkowanemu Waszej grupie – to od Was nauczyciel rozpocznie dyskusję na ten temat.

Czym jest konsumpcja? Jakie jest znaczenie tego słowa obecnie? Jakie było znaczenie tego słowa pierwotnie i w jaki sposób ewoluowało? Jak myślicie, jakie były przyczyny tej ewolucji znaczeniowej? W odpowiedzi na postawione pytania pomoże Wam definicja Konsumpcji oraz fragment tekstu J. Ryfkiń. Posłużcie się również definicją konsumpcjonizmu zawartą w przeczytanym artykule.

Konsumpcja - to zużywanie posiadanych dóbr w celu bezpośredniego zaspokojenia ludzkich potrzeb.

(def. za „Słownikiem języka polskiego” PWN)

„Consumere (łac. zniszczyć) – w pierwotnej formie "konsumować" oznaczało zniszczyć, obrabować, podbić. Jest to słowo nasycone przemocą i aż do końca wieku XX miało wyłącznie negatywne konotacje. (...) Metamorfoza konsumpcji od zła do cnoty jest jednym z najważniejszych, choć najmniej zbadanych, spośród fenomenów XX w. Zjawisko masowej konsumpcji nie wystąpiło spontanicznie, ani nie było nieuchronnym produktem ubocznym nienasyconej ludzkiej konsumpcji. Wręcz przeciwnie. Na przełomie stuleci ekonomiści zauważyli, że większość ludzi pracy wolała zarabiać tylko tyle by zaspokoić swoje podstawowe potrzeby i nieliczne luksusy, zaś bardziej ceniła czas wolny od pracy niż dodatkowy dochód osiągnięty dzięki tzw. nadgodzinom. (...) Jednak w miarę wzrostu produkcji, biznesmeni szukali rozpaczliwie nowych sposobów dokonania zmian w psychice ludzkiej, aby przyciągnąć ich do "nowej ekonomicznej ewangelii konsumpcji".

(Jeremy Ryfkin „Koniec pracy, schyłek siły roboczej na świecie i początek ery postrykowej”, Wydawnictwo Dolnośląskie 2001)

KONSUMPCJA Z O.O.

Zagadnienie dla grupy 2

Przeczytajcie tekst w załączniku, a następnie zastanówcie się nad zamieszczonymi poniżej pytaniami.

Co miał na myśli Bolesław Rok tytułując swój artykuł „Konsumpcja Z O.graniczoną O.dpowiedzialnością”? Jak konsumpcja wpływa na środowisko naturalne? Jakie mogą być ekologiczne, społeczne, a także wobec pojedynczej osoby konsekwencje nadmiernej konsumpcji? W odpowiedzi na postawione pytanie wykorzystajcie m. in. fragment z Białej Księgi UE, który autor parafrazuje w swoim artykule.

„Przeniesienie obecnych wzorców przemysłowego zużycia zasobów i produkcji na cały świat, wymagałoby to dziesięciokrotnie więcej zasobów niż jest obecnie dostępnych, co pokazuje skalę potencjalnych napięć związanych z ich dystrybucją i problemów ekologicznych na poziomie globalnym, jakich można oczekiwać, jeśli obecne tendencje nie zostaną zatrzymane”.

(Komisja Europejska "Biała Księga w sprawie wzrostu, konkurencyjności i zatrudnienia" 1993, <http://kropla.eko.org.pl>)

KONSUMPCJA Z O.O.

Zagadnienie dla grupy 3

Przeczytajcie tekst w załączniku, a następnie zastanówcie się nad zamieszczonymi poniżej pytaniami.

Skonfrontujcie twierdzenie M. Novaka z artykułem B. Roka. Czy tezy zawarte w artykule i cytowanej niżej wypowiedzi się wykluczają, uzupełniają czy są ze sobą zbieżne? Jakie jest Wasze zdanie w tej materii?

„W ostatnich dziesięcioleciach kapitalizm poważnie zredukował biedę na całym świecie. W Chinach i Indiach pół miliarda ludzi wydobyło się z biedy. To przecież jest zasługą kapitalizmu, a nie komunizmu czy jakiejś innej utopii lewicowej”- mówi Michael Novak.

(M. Bosacki „Teolog, którego raduje konsumpcjonizm”, <http://www.gazetawyborcza.pl>)

(Michael Novak - teolog i filozof, dyrektor Studiów Społecznych i Politycznych w konserwatywnym American Enterprise Institute w Waszyngtonie. Ur. w 1933 r. w Pensylwanii w rodzinie imigrantów ze Słowacji. W latach 70. był doradcą Biura ds. Etycznych w Białym Domu. W latach 80. był ambasadorem USA przy Komisji Praw Człowieka ONZ.)

Przed sformułowaniem odpowiedzi zapoznajcie się też z poniższym tekstem.

„Wydawać by się mogło, że znaczne ograniczenie zbiorowej konsumpcji powinno przynieść same korzyści - ludziom i całej Ziemi. Kłopot w tym, że świat nie da się zmienić z dnia na dzień. Nawet, jeśli wszyscy zgodziliby się, że taka zmiana jest konieczna. Wyobraźmy sobie, że na skutek nagłego zbiorowego olśnienia zdecydowana większość obywateli państw wysoko i średnio rozwiniętych bierze sobie do serca apele i argumentacje ekologów. Dzięki owej cudownej zmianie społecznej świadomości globalna konsumpcja w tych państwach zostaje ograniczona - dajmy na to - o 30%. Panie w biurach nie piją trzech filiżanek kawy dziennie na osobę, tylko po jednej co drugi dzień, nie używając cukru ani śmietanki. Luksusowa bielizna, elektryczne szczoteczki do zębów, bibeloty, jedwabne krawaty, złote zegarki, jednorazowe ściereczki do kurzu - wszystko to leży na półkach sklepowych pośród mnóstwa innych dużych oraz małych towarów, których nikt nie kupuje. Bez tego przecież można żyć, a obywatele o podwyższonej świadomości ekologicznej bez żalu rezygnują z kupowania rzeczy zbędnych. W skali globalnej 30% towarów, które do tej pory znajdowały nabywców, już się nie sprzedaje. Taka sytuacja dla gospodarki oznacza poważny kryzys - rychle bezrobocie, frustracje społeczne, drastycznie okrojony budżet. Gdyby to wszystko miało stać się nagle, chaos gospodarczy przysłoniłby korzyści związane z mniejszym obciążeniem środowiska naturalnego. To trochę naiwne rozumowanie przypomina tylko, że najbardziej słuszne i szlachetne hasła bywają utopijne. Nie zapominajmy jednak, że to właśnie utopie mogą wyznaczać kierunki zmian.”

(Anna Gawlik „Czy można być zimną kroplą wody we wrzącym kotle?”, Magazyn Ekologiczny „Kropla”, nr 1/2003, <http://kropla.eko.org.pl>)

KONSUMPCJA Z O.O.

Zagadnienie dla grupy 4

Przeczytajcie tekst w załączniku, a następnie zastanówcie się nad zamieszczonymi poniżej pytaniami.

Jak interpretujecie zamieszczoną poniżej grafikę? Budzi ona w Was pozytywne czy negatywne skojarzenia? Czy uważacie, że ludzkość konsumuje ponad miarę? Jak konsumpcja wygląda w Waszym najbliższym otoczeniu, jaki model konsumpcji przejawiają znajomi, sąsiedzi, rodzina? Czy znacie jakieś proste sposoby, aby ograniczyć negatywny wpływ konsumpcji na środowisko naturalne?

(Jarek Piotrowicz - grafika przygotowana na potrzeby kampanii „Kupuj odpowiedzialnie”, www.infonet.civ.pl)

KONSUMPCJA Z O.O.

Zagadnienie dla grupy 5

Przeczytajcie tekst w załączniku, a następnie zastanówcie się nad zamieszczonymi poniżej pytaniami.

Postarajcie się ocenić, korzystając ze wskazówek, postępowanie Pana X opisane poniżej.

Pan X, milioner, marzył o tym, żeby polecieć w kosmos. I poleciał. Bo, kogo jak kogo, ale akurat jego było na to stać. Za spełnienie marzenia zapłacił grube pieniądze. Tym samym skonsumował sporą część swojego majątku. Jedni powiedzą - romantyk, marzyciel, miał odwagę urzeczywistnić piękny sen o kosmicznej podróży. Drudzy powiedzą - bogaty ekscentryk i egoista, byłoby lepiej, żeby zamiast spełniać wyrafinowane zachcianki, pomagał potrzebującym.

Jak oceniacie postępowanie Pana X? Czy można go potępić? Bo przecież to, co zrobił nie było zaspokojeniem prostej potrzeby w prosty sposób. Czy my mając wielokrotnie mniej pieniędzy nie wydajemy ich czasem podobnie? Czy kupując towary w sklepach, nie spełniamy małych marzeń na miarę małych portfeli? Czy możemy udowodnić, że nie są to kaprysy konsumpcjonistów? Jak odróżnić „wyuzdany” konsumpcjonizm od spełniania marzeń i życiowych potrzeb? Jakimi wartościami powinniśmy się kierować w codziennym życiu, by nie wpaść w pułapkę konsumpcjonizmu?

KONSUMPCJA Z O.O.

Zagadnienie dla grupy 6

Przeczytajcie uważnie artykuł B. Roka „*Konsumpcja Z O.graniczoną O.dpowiedzialnością*”. Jakie recepty na walkę z konsumpcjonizmem daje autor artykułu? Czy zauważyliście jakąś aktywność na tym polu władzy politycznej i państwowej (w jaki sposób chroni środowisko przed skutkami nadmiernej konsumpcji?), biznesu (czy istnieją firmy, które dbają o środowisko lub starają się pomagać zwykłemu człowiekowi lub chronić środowisko naturalne?), społeczeństwa obywatelskiego (czy społeczność podejmuje jakieś działania?). Jaka powinna być aktywność tych trzech sektorów według Was?